

affat saadanne Varer (Flere Stemmer: Jo! Jo!). Jeg har været med, da vi ikke kunde sælge; thi det er en ganske simpel Ting, at Kjøbmanden ønsker hellere ved sin Dør at møde den, der udbyder, end at sende Bud eller skrive til ham; for at faae Artikler, han ikke kjender, og det er ligeledes af Vigtighed med Hensyn til den Art Creditsystem, som finder Sted her, hvor der er mange Smaahandlende, at man altid har Folk, som minde de Paa-gjældende om, at de skyldte Penge, saa at man lidt efter lidt faaer nogle Skillingen fra dem. Det er Handelens naturlige Gang, og den er meget mere passende for den private Mand, og drives i Almindelighed bedre af en privat Mand end af det Offentlige. Der er desuden ved en Bedrift af den Art den meget store Vanskelighed, at, naar den skal følge Tiden og udvikle sig, saa maae de, der styre den, kunne følge deres egen Indskydelse og følge den snart, og jævnlig og ogsaa forsøge uheldige Ting; thi det lykkes aldrig for en Fabrikant kun at gjøre gode og heldige Forsøg. Den, som ikke kan udgive Penge til Forsøg, der ikke lykkes, vil sjældent komme til at gjøre Forsøg, som lykkes, men at votere en Finantslov med Summer til at gjøre Forsøg, er yderst vanskeligt; der vil altid savnes Noget, og der savnes for Dieblicket for Frederiksværk ikke saa Lidet. Jeg er overbevist om — skjøndt jeg ikke hermed vil faste mindste Skygge paa Bestyrelsen af Frederiksværk, som jeg troer skeer med Flid og Nidkjerhed — at en privat Mand, som havde de samme Midler til sin Naadighed, vilde udvikle mange forskellige Grene i en anden og bedre Retning, end de for Dieblicket ere. Altsaa deri troer jeg ogsaa ligger en Grund til at sælge det. Den tredie Grund til at sælge

snart, forekommer mig at ligge deri, at Værkstederne ere saa store, at saa Steder, undtagen Frederiksværks Værksteder, kunne overtage saadant Arbejde, som f. Ex. Anlæggelsen af Jernbanen og andre lignende store Arbejder. Hvad Prisen angaaer, er den temmelig billig og Varerne udmærkede, kort sagt, et saadant Anlæg kunde foretage mange andre Ting, naar det ledes med fuld Frihed, end de øvrige Værksteder i Landet, og det kunde netop synes at være et gunstigt Dieblif at sælge det, da saa store Foretagender ligge for Haanden og snart skulle udføres. Det er disse Grunde, som have bragt mig til at stille dette Forslag. Jeg har ikke overseet, at der ved Afhændelsen af disse Værksteder vil falde visse Byrder paa Staten, idet der er Mænd ved disse, som ere i en saadan Stilling, at de ikke kunne tilside sættes, idet de enten maae sættes paa Værkpenge eller bruges paa andre Steder. Der vil fremdeles være enkelte Arbejder nødvendige, dersom Fabrikken skal kunne vedblive som privat, Anlæg, som ikke angaae enkelte Værksteder, men hele Stedet; saaledes savnes der en god Opfibringsbro og flere Broer inde paa Frederiksværk selv, desuden ere adskillige Vand-anlæg, ikke af dem, der høre til et enkelt Værksted, men til det Hele, i en mindre god Stand. Disse Anlæg troer jeg, at man i Overdragelsens Dieblif maa være betænkt paa at foretage; det vil være en Udgift eengang for alle, men det vil holde dette Sted i en levende Virksomhed og maaskee udvikle det til noget langt Mere, end det er i dette Dieblif. Det vil blandt Andet bevirke, at Befolkningen, som nu engang er dragen derhen, vil kunne vedblive at erhverve sig sit Underhold der paa Stedet. Det er med disse Betragtninger, at jeg skal anbefale dette Forslag.